

11.03.2026

Kulttuuriympäristöpäällikkö

Lupa- ja valvontavirasto
PL 20
13035 LVV

Helsingin kaupunginmuseon lausunto koskien Helsingin kaupungin rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden hanketta Vesialueen ruoppaaminen ja täyttäminen sekä uusien rantarakenteiden rakentaminen Taivallahden pohjukassa, Helsinki

HEL 2026-003092 T 11 01 01

Lupa- ja valvontavirasto pyytää Helsingin kaupunginmuseolta lausuntoa hankkeesta Vesialueen ruoppaaminen ja täyttäminen sekä uusien rantarakenteiden rakentaminen Taivallahden pohjukassa, Helsinki. Helsingin kaupunki, Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuus hakee vesilain mukaista lupaa edellä otsikoidulle hankkeelle. Lupahakemussuunnitelman mukaan Töölön edustalla sijaitsevan Taivallahden pohjukassa suunnitellaan toteutettavan ruoppaamista ja rannan täyttämistä. Ruoppaus- ja täyttötöyt ovat Taivallahden asemakaavan 11290 muutokseen liittyviä välttämättömiä toimenpiteitä, jotta uudet alueen kehittämistavoitteet voidaan saavuttaa.

Aluetta koskevassa yleissuunnitelmassa Merikannontien ja Hiekkarantantien kulmaan on suunniteltu aukio (Martta Ypyän aukio), joka avautuu pohjoiseen sekä luoteeseen. Tavoitteena on luoda luonteva yhteys katutason, aukion ja rantaan suunnitellun oleskelutason ja puulaiturin välille. Puulaiturin länsireunaan sijoittuu Mustasaaren reittiveneen uusi pistolaituri. Merikannontien ja pienvenesataman väliin suunnitellaan rantapromenadi istutusalueineen ja penkkeineen. Ruoppaaminen ja täytöt ovat tarpeellisia rannan rakentamisessa riittävän stabiiliteetin varmistamiseksi. Rakentamiseen liittyy mm. työnaikaisen ponttiseinän (ankkureineen) asentaminen kaivannon yläreunaan rannan tuntumaan.

Hankealue sijoittuu Uusimaa-kaava 2050 kaavakokonaisuuteen, jossa alue on merkitty pääkaupunkiseudun ydinvyöhykkeeksi sekä kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi. Merialue on merkitty taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeeksi. Helsingin yleiskaavassa (2016) alue on merkitty vesialueeksi ja läheiset ranta-alueet lähinnä virkistys- ja viheralueeksi. Taivalsaari on merkitty merellisen virkistuksen ja matkailun alueeksi. Merikannontien puoleiseen

11.03.2026

Kulttuuriympäristöpäällikkö

---

lahdenpoukaman rantaan ulottuu kantakaupunki C2-alue ja rantaa pitkin on merkitty kulkemaan baanaverkko. Suunnittelualue sijaitsee asemakaavan 11290 (tullut voimaan 18.6.2009) alueella. Hankealue sijoittuu asemakaavassa vesialueelle (W), venesataman alueelle (LV), puistoalueelle (VP), kylpylähotellin korttelialueelle (KLH-1) sekä liikerakennusten (KL) ja asuinkerrostalojen korttelialueelle (AK). Suunnittelualue sijaitsee lisäksi osittain kantakaupungin asemakaavojen ajantasaistamisalueen rajauksen sisäpuolella.

Kaupunginmuseon kanta

Rakennettu ympäristö

Suunnittelualue sijaitsee Etu- ja Taka-Töölön kaupunginosien rajalla Taivallahden pohjukassa, joka avautuu länteen Seurasaaren selälle. Suunnittelualue sijaitsee osittain maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön alueella sekä Hesperian esplanadin välittömässä läheisyydessä. 1930-luvulla rakennettu esplanadin sommitelma on pelkistetty, sen perushahmo syntyy puuriveistä, suoraviivaisista käytävistä, nurmikentistä ja niitä rajaavista orapihlaja-aidoista. Taivallahden pohjukkaa rajaava ranta-alue on myös maisemakulttuurin osalta arvokasta puistoaluetta. Suunnittelualueen läheisyyteen sijoittuu lisäksi valtakunnallisesti arvokkaita rakennetun ympäristön alueita (RKY 2009).

Taivallahden pohjukan ruoppausta, täyttöä, ruoppausmassojen läjitystä mereen sekä uusia rantarakenteita koskevan selvityksen (Afyri Finland Oy, 6.6.2025) mukaan Taivallahden ympäristö oli pääosin rakentamattomaa 1800-luvulle saakka, jolloin sinne alkoi ilmaantua monenlaista toimintaa. Nykyinen rantaviiva on muodostunut 1940-luvun alussa ja on pitkälti pengerrerettyä rantaviivaa. Taivallahti on nykyisin venesatamakäytössä.

Lausuntopyynnön liiteaineiston mukaan ruoppaus- ja täyttötöyt ovat Taivallahden asemakaavan 11290 (lainvoima 18.6.2009) muutokseen liittyviä välttämättömiä toimenpiteitä. Asemakaavassa on annettu määräys, että puisto-, uimaranta- ja venesatama-alueet tulee suunnitella ja toteuttaa yhtenäiseksi kaupunkikuvallisesti korkeatasoiseksi virkistysalueeksi. Helsingin kaupunkiympäristölautakunta on myös hyväksynyt suunnittelualueen puisto- ja katusuunnitelman joulukuussa 2022. Kaupunginmuseo on lausunut Taivallahden ruoppaus- ja täyttötöistä (16.9.2022) ja todennut, että Museoviraston ja Helsingin kaupunginmuseon välisen työnjaon mukaisesti Museovirasto lausuu asiasta vedenalaisen kulttuuriperinnön suojelun osalta. Kaupunginmuseo katsoo, että alueen kehittäminen on ratkaistu asemakaavoitusvaiheessa eikä näe tarvetta lausua rakennetun ympäristön osalta vesialueen ruoppaamiseen ja täyttämiseen liittyen.

11.03.2026

Kulttuuriympäristöpäällikkö

Arkeologinen kulttuuriperintö

Taivallahden vesialueella on tehty vuonna 2022 vedenalaisen arkeologisen kulttuuriperinnön selvitys (Huttunen Maija 2022: Helsinki, Taivalahti, arkeologinen vedenalaisinventointi 1.6 ja 6.6.2022. Nordic Maritime Group Oy, Riikka Tevali, Maija Huttunen ja Sara Valli) ja sen perusteella vesialueelle ei merkitty kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita. Vedenalaisen arkeologisen kulttuuriperinnön osalta lausuu varsinaisesti Museovirasto.

Mantereen puolella rannan tuntumassa ei sijaitse suojeltua arkeologista kulttuuriperintöä. Taivallahden eteläpuolella pääasiassa Hiekkarannantien eteläpuolelle, nykyiseen puistoon, sijoittuu muu kulttuuriperintökohde Töölön sotilaslasaretin hautausmaa (muinaisjäänösrekisteritunnus 1000059763). Hautausmaa oli käytössä välillä 1826–1918. Kirjallisuudessa sinne mainitaan haudatun vielä 1920-luvulla. Hautausmaa ulottuu suppealta osin Hiekkarannantien pohjoispuolelle minigolf-radan palvelurakennuksen paikkeilla. Kohteen aluerajaus pohjautuu kirjallisiin- ja karttalähteisiin, kaavoihin ja tutkimustietoon.

Vanhan hautausmaan alueella arvioidaan edelleen sijaitsevan suuri määrä hautauksia ja niistä on muistumana hautakiviä muutamassa ryhmässä puistossa. Kyseessä ei ole muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäänös vaan ns. muu kulttuuriperintökohde, jonka säilyttäminen on sen kulttuurihistoriallisten arvojen vuoksi tavoitteena. <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000059763>.

Alueelta on rakennustöiden ja katutöiden yhteydessä tullut esiin hautauksia ihmisjäänteineen. Viimeisin hautauksen dokumentointi tehtiin Helsingin kaupunginmuseon toimesta kesällä 2023 Hiekkarannantien eteläisen jalkakäytävän kohdalta, kun Hiekkarannantiellä tehtiin kunnallistekniikan ja katurakenteiden uusimistöitä.

Taivallahden pohjukan ruoppausta, täyttöö, ruoppausmassojen läjitystä mereen sekä uusia rantarakenteita koskevan selvityksen (Afy Finland Oy, 6.6.2025) perusteella hankkeeseen liittyvä rakentaminen ei aiheuta maankäyttöä hautausmaan alueelle eikä hankkeeseen liittyvä ponttittaminen ulotu hautausmaan alueelle, mutta kohteen olemassaolo on hyvä tiedostaa alueella toimittaessa. Mikäli kaivuutyön yhteydessä havaittaisiin hautaukseen viittaavia merkkejä, on työ välittömästi keskeytettävä ja otettava yhteyttä Helsingin kaupunginmuseoon jatkotoimien selvittämiseksi.

Lisätiedot

Heini Hämäläinen, tutkija, puhelin: 0931064993
[heini.hamalainen\(a\)hel.fi](mailto:heini.hamalainen(a)hel.fi)

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo

Lausunto

4 (5)

11.03.2026

Kulttuuriympäristöpäällikkö

Kulttuuriympäristöpäällikkö

Tiedoksi

Museovirasto

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo

Lausunto

5 (5)

11.03.2026

Kulttuuriympäristöpäällikkö

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.